

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 160 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.
Pe jumătate de an . . . . . 80 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 40 „		
Un număr . . . . . 3 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 260 Lei.		

An nou, fapte noi.

Cu anul care a trecut s'a seurs o parte din viața noastră și cu anul care vine ne apropiem mai mult de sfârșitul ei.

La începutul unui nou an gânduri proaspete și luminoase netezesc cărarea vieții la orizontul atât de nesigur al viitorului.

Este cel mai potrivit prilej și cea mai minunată etapă de primenire sufletească și mai ales de întărire a nădejdilor noastre. În anumite clipe ale vieții noastre sbuciumate simțim de bunăseamă fiecare din noi, trebuința tainică de a ne înnoi gândurile și a da năzuințelor noastre altă într'aripare pe alte temelii mai sigure și mai trainice.

Este un temeinic adevăr acesta; și omenirea creștină adânc înțelegătoare a orânduit ca cea dintâi zi a anului să fie luminătoare de gânduri curate și frumoase.

Pentru noi *preoții* ziua anului nou are parcă o însemnătate și mai covârșitoare și parcă ea este ziua de Dumnezeu hărăzită pentru premenirea și îndrumarea sufletelor pe alte cărări mai bune.

Pentru noi ziua de Anul nou este și o zi de înălțătoare bucurie și tresărire căci parcă eu mai multă nădejde pornim prin harul lui Dumnezeu la curățirea sufletelor de sgura patimilor josnice, înălțându-le la adevăr. Dar el sosește de data aceasta pe drumuri din ce în ce mai spinoase. Apăsați de nedreptăți ne am desobicinuit a privi viitorul cu încredere. Suntem parcă mai sceptici ca oricând și mai îngrijorați ca niciodată.

Va aduce anul care vine un spor de mai bine și pentru noi, va deschide căi mai bune și mai înfloritoare și în ogorul vieții noastre. Ni-se va recunoaște cel puțin bucata de pâine neagră udată cu atâtea suferinți? Iată înrebările tainice și șovăitoare ce răsar de pe buzele noastre dornice de dreptate. Ni-se strigă de pretutindeni multe vorbe neomenoase, ni-se cere din toate părțile sacrificiu și desinteresare.

Dar câți din toți aceștia s'au gândit vreodată că pentru a ne îndeplini înalta noastră misiune, să fim puși la adăpostul grijilor și necazurilor?

Am trecut un an rău împovărat de cele mai grele suferințe și amărăciuni numai că ne-am apărât dreptul nostru.

Dar în pragul anului nou care-a sosit să să aruncăm vâlul uitării peste tot cece a fost în urmă și însuflețiți de îndemnul binefăcător al chemării noastre să privim cu încredere și nădejde spre aurora viitorului.

Să isgonim din sufletele noastre toată scârba nedreptăților netrebnice și murdare ce ni s'au făcut, nouă mai mult ca tuturor, și să rămânem vecinic la poalele sfântului altar deunde radiem lumina curată a învățaturii *Stăpânului nostru*.

În anul care vine plin de mai multă râvnă să ieșim la *lucru și la lucrarea noastră din zori și până seară*.

Să nu cădem în lupta cu greutățile, ci să ne ridicăm deasupra lor.

An nou, fapte noi.

Dumitru V. Anuțoiu
preot.

Ce ar putea rodi iarna?

Munte și văi zac în abureala fumurie a frigului. Palate și căsuțe parecă s'au înfășurat și dânsele în mantale albe și privesc cu groază cu ochii lor de lumini, pe călătorul întârziat pe drumuri. Munca binecuvântată de pe câmpuri a încetat și maestrii, cari cu veselie lucrau prin atelierile lor acum s'au restrâns cu familiile în odăița cea mai mică și cea mai caldă.

Iarna frumoasă de altedăți a devenit anti-patică, fiindcă este aliata tuturor mizeriilor omenești. Să treacă mai repede fiindcă dânsa constrânge lumea să dormiteze și să consume numai.

Dar natura care dă răgaz pământului cu toate plantele și florile lui să se odihnească, s'a gândit și la om ca și el să aibă vreme să se concentreze și să se reculegă când mușchii lui nu se mai încoardă cu munca grea.

Iarna este timpul de rodire a sufletelor. La repezeală și pe sărite nu poți face muncă temeinică cu sufletul.

Îți trebuie timp și împrejurări prielnice ca să poți acționa cu toată puterea asupra acestui amestec de bine și rău, care se cheamă sufletul.

Și iarna este cel mai potrivit timp să te ocupi cu sufletul tău și al altora.

Marele apostol și marele om Pavel ne pune cu atâta înțelepciune și sinceritate, înaintea ochilor, coarda principală a sufletului: *că binele pe care-l voiesc nu-l fac, ci răul pe care nu-l voiesc pe acela îl fac.*

Și ce s'a petrecut în sufletul acestui bărbat mare până la convingerea definitivă când din Saulul tuturor răutăților s'a prefăcut în Pavelul tuturor bunătăților, se petrece în sufletul fiecărui om. Se sbate cumplit fiecare suflet de om și vede bine unde îl duce răutatea sub toată fețele ei și totuși acolo se duce unde nu voiește, arzându-se și murind ca fluturașul care intra în flacăra luminii.

Nu se poate să fie o problemă, de cultură actuală și mai aproape de mintea omului ca deslegarea întrebării de ce se prinde așa de greu omul de bine și binele de om.

Dar pe cât e de grea deslegarea problemei, pe atât de ușor este răspunsul. Fiindcă în o mie de cazuri de 999 de ori activează răul asupra sufletului și numai odată binele. Cu cât vom reuși să înmulțim cazurile din urmă și să imputinăm cazurile dintâi, cu atât am vindecat și am ridicat la lumină și la bine mai multe suflete omenești. Iarna este timpul potrivit când trebuie să se facă o proiecțiune puternică a luminii dela centrele de cultură asupra satelor și nu la

întâmplare și pe unele locuri numai, ci deodată peste toată țara. Și până acum s'a trimis la țară lumina în formă de carte.

Dar cine se îndoiește de adevărul, că poporul nostru este de neam împărătesc, nu are decât să studieze atitudinea țaranului nostru față de carte.

El este un gustător fin și nu-i trebuie orice carte.

Întâi cartea trebuie să fie cu chipuri frumoase ca să-i adape simțul lui estetic și fantezia.

Conținutul cărții scris frumos, la înțeles. Din puzderia de cărți cari se trimit pe sate sunt primite două sau trei cari trec din mână în mână, restul de cărți rămân necitite. Acțiunea de înrăurire a sufletului în spre bine la țară prin lumina cărții trebuie făcută cu cea mai mare grije, fiindcă cărțile trimise aici deavalmă, nu-și ajung scopul.

Și lumea dela țară cere contactul cu sufletele bune fie direct fie indirect prin cărți bune.

Necazuri, greutăți materiale și conflicte sufletești cari îl rod la suflet pe țaranul nostru în toate celelalte anotimpuri, iarna ar trebui să-și afle tâlcuire și deslegare.

O carte religioasă ilustrată viu și scrisă frumos și cu dulceață ar netezi, ar hrăni și ar încuraja atâtea suflete bune de mame cari nu știu să iese dintrun impas sufletesc, nu știu să-și birue o supărare sau să mângăie un copil, fiindcă dânsele în lipsa unui contact cu o carte bună sau un om bun au pierdut încontinuu din optimismul lor în loc să-l întărească.

Oh, o carte bună pentru mame ar face minuni mai ales dacă dânsa ar fi răspândită din sat în sat unde earna lungă cuptorul cald i s'ar ceti filă de filă.

Dar tinerul nu ar ceti cu drag p carte în care să fie adunate faptele vitejești din istoria națională și universală împreună cu descrierea vieții din tinerețe ale bărbaților mari inventatori și călători. Și bătrânii nu s'ar da în lături să asculte prin glasul nepoților fel de fel de întâmplări frumoase din lumea de azi.

Este adevărat că în cele mai multe locuri atlam un ogor uscat doritor de ploaie binecuvântată în mijlocul iernii și acest ogor este cel sufletesc care așteaptă ploaie în formă de lumină și bunătate sufletească.

Dacă am sta să ne folosim de earnă, am secera cele mai frumoase roade sufletești.

Iarna este timpul când se coc ori cele mai urâte ori cele mai frumoase gânduri și sentimente.

Dr. Ștefan Ciorolanu
protopop ort. rom.

FUGA LUI ISUS.

Neamuri multe s'au născut și neamuri multe au pierit; un genunchi de oameni a venit după alt genunchi: dela Avram și Isac cei drepti la David și Solomon înțeleptul, dela Asa cel cu domnie bogată până la Iacob cu mulți fii, neamuri — de trei ori-patrusprezece au fost până la Christos Iisus...

Și iată-l pe pruncul Mariei, născut în obscura iesle a staului din marginea Vitleemului; abea se desvăluie din puzderia atâtor neamuri!

Iar steaua Lui cea luminoasă foarte se vede între toate cele, din estremul răsărit călăuzind pe magi, ea asemănător împrejurărilor toate, marchează un sfârșit și un început: un hotar.

Dar un hotar vecinic?

Căci după închinarea magilor, sinceră dar de moment, o lungă și tenebroasă persecuție se pornește prin *stăpânitorul Irod!* Și — *tot de sus vine mântuirea* — luând știre dela înger prin vis, Maria și Iosif iau cu zor pe plâpândul prunc Iisus, și fug cu el în Eghipt.

*

Irizați de farmecul divin al sfintelor momente, aidoma peșterii din marginea Vitleemului, sufletele ni-am făcut iesle caldă îndru primirea pruncului înfășat în bucurie. Căci știam că vine: din profeții și evanghelii, din graiul colindătorilor și veselia fragedă a copiilor.

Și iată-L cu adevărat pe Iisus! Cartea deschisă a vecinicii; a venit coborând din seninătatea fără de sfârșit în mătura și frigul pământesc!

Profetic de duios bătrânii preoți spun evanghelia cea sfântă a Lui. Toiag din rădăcină împărătească.. iată-L se naște în ieslea dobitoacelor,.. iar dacă s'a născut, au venit Lui magii să l-se închine..

O, sfântă bucurie, de ce nu ești eternă!

O, nu, nu poți fi tu eternă.... doar evanghelia ne spune după naștere.. că auzind Irod s'a turburat și tot *Ierusalimul cu dânsul* (Matei 2, 3).

Bucuria de o clipă se 'ntunecă, precum cerul înourându-se, iar seninul întretăiat de tunete, căci citește mai departe preotul: „Atunci Irod s'a mâniat foarte, și poruncă a dat, ca toți pruncii, din Vitleem și hotarele lui, de doi ani și mai jos, să fie omorâți.... Atunci s'a plinit ceea ce s'a zis prin proorocul Ieremia. glas din Rama s'a auzit, plângere și tânguire și țipet mult, Rahil plângând pre fiii săi și nu

vrea să se mângăie, căci nu sunt“. (Matei 2, 16—18).

*

Nu sunt copiii Rahilei... Iisus încă nu e, a fugit!

Momentul senin al petrecerii Sale cu noi este vaza ce o găsește binele peregrin prin deșert de veacuri. Intunerecul timpului, dela Avraam până la Iisus ascunde frământarea *binelui*, lupta lui în mijloc de rău și întunerec. Veacuri peste veacuri tronează răul, întunerecul, lumina vine vremelnic, și iată aprozii răului caută să o sufoce.

Irod, *căpetenia* rânjește satanic și cu rânjetul lui se turbură *Ierusalimul întreg*: organele răului se cred biruitoare, dar nu *biruiesc!* Iisus scapă, căci el este binele suprem, iar binele nu poate fi biruit cândva de rău....

În mijloc de sărăcie și criză, Irod tronează iar și rânjește și azi prin veacuri; și azi unel-tește în turburarea Ierusalimului.

Țipetele Rahilei să ne trezească!

Pe pământul făgăduinței...

— Note de drum —

De ing. Petru Fotoc

Sunt descrise numai popoarele vechi așezate aci și n'am fost cu considerare la imigrații europeni de mai târziu în deosebi levantini între cari sunt germani, francezi, englezi, italieni, spanioli, ruși etc. cari repede s'au familiarizat cu obiceiurile pământului.

Populația băstinașă este răspândită în diferite localități cu caracter urban sau rural ori într'un fel de cătune, cari nu diferă cu mult unul de altul. Se compune din grupuri de clădiri dintre cari unele fac impresia mușuroaelor, iar altele sunt construite în formă de cutii, plasate fără nici o regulă, una în apropierea celeialte. Casele acestea sunt zidite cu două rânduri de pereți de piatră, între cari se lasă un interval gol și când pereții sunt ridicați, golul se umple cu pământ și stuf. Locul ferestrelor, îl ține numai o deschizătură cu un ram patrunghiu-lar de lemn, care la nevoie, se acoperă cu resturi de scânduri. În general, ferestrele n'au un rol important. Nu-i unde să se risipească privirile. Acoperișul este orizontal, construit din câteva grinzi așezate paralel pe pereți, ear cruciș peste grinzi, sunt puse crengi, spini, alte rămășițe de lemn și toate apoi acoperite cu pământ. Trebuie mereu grijit și îndeosebi în perioada de ploaie, ca să nu-l pătrundă apa. Pentru înlesnirea îngrijirii, pe fiecare acoperiș

se află un cilindru de piatră, că să fie mereu la îndemână. Aici e și grămada de gunoi. Casele celor mai săraci au numai parter și în asemenea lădițe stă și stăpân și animal. Cei în stare materială mai bună, clădesc casele cu etaj și coridor deschis, plasând la parter vitele, ear proprietarul se instalează sus. Padimentul este din lut bătut, acoperit cu rogojini și covoare. Paturile după folosință se închid în formă de dulap. Locuințele celor bogați, ale funcționarilor sau ale preoților, sunt clădite, aproape după modelul celor orașanești. Acoperișul e cel uzitat la noi, numai țigla nu este plană ci în forma de semicilindru și sunt așezate astfel . Acest acoperiș numit oriental, are menirea a facilita scurgerea apei de ploaie în cisterne și chiar și când este vânt. Casele mușuroae sunt construite fără ferestre, numai din lut bătut și amestecat cu pae, pe care îl svântă arșița soarelui. Întârișarea unui astfel de grup face impresia unei suprafețe acoperită cu coșnițe împletite din nuele de răchită.

Jur împrejur podoaba arborilor roditori cu fructe gustoase și grădini drăguțe. În orașe, se zidește ca și la noi, acoperișul casei și aici e orizontal, dar adesea este împodobit cu flori și arbuști. În spre seară, aici se adună familia, după arșița din zi. Aranjamentul intern e cel obișnuit la musulmani, după gust oriental și după situația materială a locatarului. În casele țărănești e foarte sumar. Masă nu se găsește, e bună rogojina, ca scaun servesc împletituri de pae, patrate de lut ori petri potrivite, lăzile drept dulap. Alimentele se păstrează în cavitățile din pereți, untul de lemn în ulcioare. Râșnița, ulciorul sau burduful pentru apă și cuptorul de pâine nu lipsește din nici o casă. Cuptoare (sobe) nu sunt, contra frigului se apără scribulind lângă para de foc de cărbune ori unt de lemn, petrol de chiar din gunoiul uscat de origină animalică. Casele n'au horn, fumul se îndepărtează, cum dă întâmplarea. Poarta curții mai mult e închisă. Pentru a fi avizat proprietarul de sosirea musafirului, servește ciocănelul ori veriga aplicată pe poartă în acel scop. Încălțămintele la intrare în casă, să lasă în groapa de lângă ușă. Nu se intră dinspre stradă direct în casă, ci mai întâi în curtea împrejmuită cu zidărie puternică de piatră. Cei înstăriți clădesc adevărate fortificații. Străzile sunt labirinte, chiar nici orașele, altcum și cu clădiri monumentale, nu dau dovadă de existența vr'unei dispoziții, în ceea ce privește normele obligatoare la zidit. Numai moscheele și minaretele sparg monotonia.

(Urmează)

Creștinismul

În lumina revelației primordiale.

Viața sufletului omenesc, privită la toate popoarele istorice, vedem că este mereu muncită de ideea necunoscutului și astfel covârșită — sub povara grea a păcatului și a corupției generale — de conștiința slăbiciunii omenesti față de divinitate. Acest sbucium sufletesc împins de sentimente puternice și cugetări adânci — la căutarea mântuirii — s'a revărsat în diferite forme de cugetare mai mult sau mai puțin curate, în expunerea raportului dintre om și divinitate, creindu-se astfel religia în diverse sisteme, având aproape toate pretenția de a fi religii bazate pe descoperire, religii revelate, religii ce vor să aibe menirea de a desăvârși procesul de spiritualizare prin nașterea Dumnezeului-om din sfânta Fecioară, și restabilirea raportului de pace și împăcare cu Dumnezeu Tatăl. Așa la Perși, Inzi, Greci și Romani, găsim credința — sub diferite forme — în nașterea Mântuitorului dintr'o Fecioară. Însă dela căderea primei perechi de oameni, procesul de reabilitare, de vindecare pe calea spiritualizării omenirii, prin eliberarea sufletului din prinsoarea materiei, și dorința ferbinte a venirii lui Christos — de către chiar dreptii T. V., avea să se realizeze în creștinism prin nepătrunsul act al nașterii Dumnezeului întrupat din Fecioara prezisă și promisă în protevangheliu. „Vrăjmășie voi pune între tine și între femeie și între sămânța ta și între sămânța ei; Acela va zdrobi capul tău iar tu vei păzi călcăiul lui“. Aceasta prezicere — promisiune am zice — a lui Dumnezeu este așteptată, păstrată și moștenită din tată în fiu, începând cu prima pereche de oameni — prin Cain și Abel, Set, Noe până la amestecarea limbilor, în urmașii fiilor lui Noe, Sem, Ham și Iafet, continuându-se în toate profețiile mesianice ale T. V. până la plinirea vremii. Natural că pentru o asemenea minune a minunilor omenirea trebuia pregătită, — boala morală trebuia să atingă culmea desvoltării și atunci să vină Mântuitorul s'o vindece, ca astfel omenirea văzându-și neputința ei, să cunoască revelația primordială și pe Mântuitor. A și fost pregătită omenirea în decursul timpului căci „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută“ avea să se plinească în chiar sânul omenirii păcătoase, printr'un proces de purificare, de curățire, în care materia — carnea — dupăcum zice sfântul Apostol Pavel — avea să se ridice persoana sfintei Fecioare la un grad așa de

înalt de sfințenie, încât să fie învrednicită să primească în sine ca într'un templu, Cuvântul lui Dumnezeu.

Dorința arzătoare și mul așteptată a venirii Mântuitorului s'a realizat prin supremul act al întrupării; pământul s'a umplut de sfințenie, sufletul și-a recăștigat libertatea din robia cărnii, iar creștinismul s'a dovedit a fi adevărata religie, bazată pe revelația deplină. O dovadă peremptorie despre adevărul revelației în creștinism este însăși existența lui și a cultului creată de el, precum și roadele în „iubirea de aproapele“ și ridicarea din jugul sclăviei a urmașilor lui Ham — popoarele din Africa centrală — unde numai creștinismul a putut pătrunde. Din această cauză și din planul conceput din veci — plan al economiei divine — creștinismul este religia revelată prin excelență, care are menirea universală de a cuprinde în sine pe toți oamenii și a purifica toate religiile păgâne, fructe diformate ale revelației primordiale și a unor aberații ale creierului uman. Deci creștinismul are menirea de a pătrunde cu lumina evangheliei lui Christos lumea întreagă, până la marginile pământului, rămânând singur o împărăție a cerurilor pe pământ în mijocul ruinelor tuturor sistemelor filozofice și religioase. Această religie revelată este singura purtătoare de adevăr; învățătura ei dumnezeiască pătrunde sufletul omului, îndulcindu-l spre fapte bune: „Pentru că viu este cuvântul lui Dumnezeu și lucrător și mai tăetor decât orice sabie“.

Petru Voicău.

Ortodoxia în Ticvaniu-mare.

de pr. Ilie Hergan.

Am opus pasagiului D-lui canonic citate din documente lăsate de uniți pentru că debarăm aceștia n'or putea fi clasași de propagandiști contra unirei, care nici pe departe nu este „dar providențial pentru neamul românesc“ și nici „puntea de aur pe care neamul românesc a trecut dela o lume care-i aducea moartea la viață și înaintare“... cum pretinde dl canonic Brînzeu. Se poate răspunde însă acestei pretensiuni cu mult drept, că unirea este mai curând puntea pe care unii popi uniți au trecut din lumea lui Horia, unde de fapt amenința moartea, în tăbăra dușmană unde era viață, dar pentru ei de trădători și peste tot puntea, pe care trecând mulți din fiii neamului românesc, s'au înstrăinat de durerile și nizuințele acestui neam. Este rana despre care vorbea Baritiu. Sau i-s'ar putea zice unirei, spăr-tura prin care, ni s'au răpt cei 80.000 români, cari s'au încorporat Episcopiei maghiare de Haidu-Dorogh, cu limbă liturgică greacă veche și extraliturghică maghiară. Fapt care confirmă prea puternic constatarea de mai înainte a istoricului român unit Petru Maior,

că „Papei din Roma nu-i trebuiau Români; ia trebuit numai catolici, ca să-i supuie sie-și și orișicui“.

Și mai era să îsemne unirea cât pe aci și povârnișul pe care aiunecând biserica unită, să fie cōn-topită în autonomia bisericii catolice din Ungaria. Că nu s'a întâmplat aceasta, este că s'au ridicat glasuri de alarmă în fața acestei primejdii, dintre cari reproduc pe cel al D-lui Dr. Alexandru Vaida Voevod fostul ministru președinte. Acestui unit vrednic urmaș al partidului și adevărat al politiceii lui Baritiu, era în orice caz de adevărată îngrijorare națională, nu ca vâlcăreala agonică a bisericănilor uniți de azi, că statul și biserica ort. i-ar persecuta. Să cunoaștem dar cuvintele acestui distins patriot și mare bărbat de stat, care sună: „Să strigăm în lumea largă, că îndată ce contopirea noastră în autonomia bisericii catolice ar fi un fapt săvârșit, toți uniții vor trece fără preget în sânul bisericii ort. române. Și spre a putea realiza aceasta, să lucrăm neobosiți din toate puterile ca faptă să poată deveni vorba îndată ce ei ar cuteza să-și realizeze planurile autocratice. „Urmărind interese mai mult particulare decât obștești s'au rupt antecesorii noștri din sânul bisericii suori, română din fire, română din sânge, română din limbă, care ca un liman mântuitor ne primește în momentul supremului pericol național în sânul său“.

Justă caracterizare: profund adevăr și simțire adânc românească la baza ei.

Da! Biserica strămoșească și românească în toată structura ei, primește la sânul său pe uniți... Nu însă de dragul sporirii credincioșilor săi, ci pentru că prin reintegrarea sufletească a neamului să dispară prăpastia despărțitoare de frați, care istoricește dovedit este izvor de permanente primejdii naționale; „pentru că se stingă „focul infernal“ cum îi zicea Bărnuțiu urei confesionale, ce prin „unire“ s'a înrădăcinat între români.

Judecând însă, că alarma, decât când primejdiile sunt în culme, mai bine mai curând să se sune, întru secarea izvorului acelor primejdii — Dl Alexandru Vaida repete și patrioticul strigăt, către românii uniți, iar cei cu răspundere asupra sorții neamului nostru, toți siliască-se, ca „faptă să devină vorba“ marelui român.

Posteritatea i-ar înscris în cartea de aur a bine-meritaților neamului!

**

Cei cari îndrăznesc, față de atâtea dovezi con-trare, să afirme, că unirea „a fost nespuse de folositoare pentru neam“, aceia când fac aceasta, firește, că se desbracă de adevăr și de orice bun simț... și în exagerata lor preocupare, ca temeiul existenței, sau mai bine zis al bunului lor trai pământesc să nu se clatine — ajung la desechilibrul sufletesc.

Căci numai ca rezultat al unui astfel de desechilibru pot socoti mentalitatea oglindită de „expunerile istorice“ despre care dl Canonic, în al treilea aliniat al prefeții ce le premerge zice, că; „ele arată deosebirea între procedurile, ce se urmau atunci la unire și între cele ce se urmează acum la „revenirea“ unor sate la „ortodoxie“. Istoria își spune și aici verdictul său inapelabil și zdrobitor pentru cei ce nu cunosc calea adevărului.

Vai! ce desechilibru, câtă disonanță între lauda aceasta a d-lui canonic din prefața și între lucrarea sa. (între pretinsele „expunerii istorice“) prin care în

modul cel mai învederat a căutat să denatureze adevărul despre unirea dela Ticvaniul-mare și în care nu a lămurit nici decăt istoria revenirii unor uniți de aci la ortodoxie; socotind de suficientă aluzia, că această revenire ar fi rezultanta „unei opere sinistre“... și prin atâta, îndrăznește să spună dl canonic, că a demonstrat deosebirea dintre cele două proceduri amintite!?

În ce mă privește însă, m'am nizuț eu, ca obiectiv și cu toată dragostea de adevăr, să istorisesc cum s'a produs unirea la 1852 și cum revenirea la ortodoxie din 1925 a unor uniți din Ticvaniul-mare și în felul acesta nădăjduesc că am izbutit cât de cât să evidențez deosebirea din chestiune.

Dar pentruca deosebirea aceasta să fie cât mai clară, adaug încă puține din cele multe câte ar mai fi de spus și anume: Atunci, când s'a făcut unirea la Ticvaniul-mare, cei rămași ortodoci și stăpâni de drept ai bisericii, la rugarea uniților — s'au învoit, ca preoții lor să slujească alternativ cu cei uniți în acest locaș de închinăciune. Au fost însă păcăliți; uniții odată intrați în biserică și având sprijinul baionetei vitregii stăpâniri de atunci, au scos cu bătaia slujitorii ortodoci din biserică în care prin forță s'au făcut singuri stăpâni, ortodoxilor ne mai îngăduindu-li-se nici măcar în vre-o casă particulară — și în hotarul acestei comune — nici chiar sub cerul liber a se mai ruga; Acum când unii uniți au părăsit unirea și când parohia ort. (lovită) la 1852 s'a reorganizat — uniții — afirmative la ordin superior, nu îngăduie ca clopotele dela biserică satului să zvonească după morții ortodoxilor, toate manifestările religioase ale acestora fiind însoțite de sălbatece batjocuri, fiindcă, de, ortodoxii nu s'au putut așa repede prevedea cu toate cele de trebuință cultului. Ortodoxii însă și acum, ajungând în posesia unor clopote — dacă uniții au poțtit — le-au zvonit după morții acestora.

Este dureros apoi, că batjocura împotriva ortodoci s'a introdus până și în școala primară a satului; elevii ortodoci fiind supuși în vre-o 2—3 ani la cele mai supărătoare șicane. Ba chiar și în toamna anului 1931; când a voit să-și preia postul dela această școală, unui învățător i s'a închis și sigilat ușa; fiindcă este de religione ort. și fiindcă protopopu onorar tractual preotul unit și comitetul său parohial, nu putea admite, ca într'o clădire, ce le aparține, fie că aceea este închiriată statului pentru școală — Statul să trimită și învățători de altă confesiune decât cea unită. Au intervenit în cauză autoritățile școlare, dar cei de mai sus nu s'au sfiit nici a jigni aceste autorități, deschizând ușa școlii și lăsând amenințarea contra învățătorului abia la intervenția parohetului. În cauza aceasta s'a intentat proces, la pertractare însă, nu s'au prezentat la tribunal decât jigniții și martorii lor. Și acum cei care menajează usurparea disciplinei sociale, cel cu ceara roșie de pe ușa școlii primare din Ticvaniul-mare, în loc să zacă unde-l învrednicește gestul, odihnește trăgând grea plată pentru aceasta în casa țării unde, prin voturi tot de ale „înapoișilor“ de ale „ereticeilor“ de ort., a ajuns ca senator de Caraș.

(Urmează)

ANUL NOU.

*Venind prin zări adânci de briliant,
Din infinit în infinit...*

*Un an ca și ceilalți care-au pierit,
Își flutură aripele — 'n neant.*

*Și satu 'ntunecat în noapte, cu credință
Așteaptă anul nou ce va să vină
La fiecare casă c'o lumină,
În fiecare suflet c'o dorință...*

*Prin feeria-argintie și dalbă de ninsoare,
Să-mi bată sclipitor la geam
L'aștept și eu, așa cum l'așteptam
Cu clopote de sfântă și mare sărbătoare.*

*L'aștept voios, cu bucuria de-altădată
Cu cântece și sbice ce pocnesc
Copii sglobii cu melodia lor curată
Să cânte... colindul bătrânesc.*

* * *

*În cinstea ta, An Nou, paharul nădejdlor închin
Așa cum se 'nchina în altă vreme,
„Treci pragul vieții... nu te teme...
Bine-ai venit, an nou, copil divin“!*

*

*Ca daruri noi, eu te-ași ruga s'aduci,
Nu sărăcie — iluzii... și năluci
Și fă an nou, să crească grâul pe răzoare,
Porumbul să-și înalțe — stindardele spre soare,
Podgoriilor de rubin și chilibar,
Le rătă pârguite roadele pe dealuri
Și oameni noi s'aduci, cu alte idealuri
Să taie sfântă brazdă 'n pământul milenar.*

*Și îți mai cer s'aduci în astă seară,
În suflete mai multă bunătate,
Mai multă dragoste de frate,
Belșug și altă cinste 'n Țară.*

Preot D. V. Anuțoiu.

ȘTIRI

An nou fericit dorim tuturor prietenilor, cetitorilor și colaboratorilor noștri!

Locale.

.. Faptele mai de seamă ale vremilor noastre sunt căutările, dibuirile slabe după un spiritualism totdeauna bun, totdeauna mântuitor. În vâltoarea vieții sociale se întrezăște ceva; un orizont promițător mijeste; ... în bisericile cu zare de lumânări și candeluțe, idealul spiritual este — precum a fost — totdeauna la loc de cinste! Mai mult acum, când *harul* s'a deschis pe urmele plâpândului *Prunc*, omenirea se silește, se nizește a fi mai bună, mai blândă, asemănător *pruncilor*...

Asemenea și altele la fel au fost gândurile bunilor creștini, cu grije pentru lucrul Domnului, văzând accesul mare spre biserici, depozit de bine și eternă mântuire, în ziua când s'a născut Iisus!

În biserica noastră catedrală, cu acest prilej, un sobor de preoți și doi diaconi au servit mijlocind rugăciunile poporului numeros și aducând jertfa cea necrunță a Domnului.

Duminecă — ziua întâia a SS. Serbători — P. On. D. protopresbiter *Romul G. Ancușa* consilier referent eparhial a dat cetire *Pastoralei* arhieresti. Poporul a fost cu luare aminte la blând cercetătoarele cuvinte ale Arhierelui său.

Luni — a doua zi — predica pâr. diacon *Zeno Munteanu* profesor de Teologie, punându-ne în starea ludeului celui rănit de tâlhari, descoperă îndelunga bunătațe și milostivire a lui Dumnezeu, care ne-a scos din ghiarele răului și ne-a îngrijit, vindecând ranele noastre.

În ambele zile slinte a cântat măestrul Cor al Catedralei, încălzind inimile și dispunându-le farmecului de mare serbătoare.

În capela dela reședința episcopoească încă s'a servit *Duminecă*. A pontificat însuș Prea Sfințitul Episcop ajutat de pâr. presbiter *Gheorghe Noaghea* profesor și diaconul *Zeno Munteanu*.

Pentru locul de închinare „Piatra Scrisă“ de lângă comuna Armeniș au mai contribuit: consilierul eparhial Aurel Moaca din Caransebeș cu 100 Lei, protopresbiterul Iosif Câmpianu din Prigor cu 100 Lei, Elisaveta Popa din Lipova cu 20 Lei și Persida Grincian cu 20 lei, cari sume s'au predat destinațiunei cu mulțumită.

† **Paraschiva Ghina Loichița**, soția primarului fruntaș al comunei Jebel, Dănilă Loichița a răposat Joi, 22 Decembrie după un morb lung și greu, în etate de 76 ani, și a fost depusă în cripta familiară Sâmbătă 24 Decembrie, petrecută fiind la locul de vecinică odihnă de numeroase rudeni și de un mare număr de cunoscuți și prietini ai familiei. Ceremonia înmormântării ai săvârșit-o preoții locului: venerabilul preot Ioan Ionescu, Ioan Russu și Liviu Surlașiu, iar sponsoriile le-a dat corul bisericesc, înființat de zelosul preot-paroh Liviu Surlașiu din numeroșii intelectuali ai comunei. Numărul extraordinar de mare de participanți la acest act pios este o dovadă grăitoare de marea durere ce asistența a simțit pentru răposata, care a întrunit toate virtuțile ce pot împodobi o femeie. Intre ceice deplâng pe răposata se află: ginerele Dr. Dimitrie Cioloca, profesor la Aca-

demia noastră teologică, nepotul Dr. Vasile Loichița profesor la universitatea din Cernăuți, ginerii învățător. Nicolae Danciu și Eftimie Crașovan din Jebel, nepoții Dr. Eftimie Loichița, primconsilier al orașului Timișoara, locotenent Const. Ciocârliie, adjutantul reg. 5 Vânători din Timișoara, Solomon Loichița, Vasa Ardelean, primul fruntaș al comunei Voiteg, Constantin Ardelean, notar acolo, cari toți au însoțit carul mortuar etc. Exprimând condolențele noastre îndureratei familii, zicem și noi, ca bunul Dumnezeu să dea odihna de veci sufletului acestei vrednice credincioase și pildă grăitoare de cinste, de sârguință și de evlavie și păzitoare severă a frumoaselor noastre datini creștinești.

Rectificare. În Nrul 51 al Foii diecezane la nota oficială cu No. 7270 B s'a strecurat o regretabilă greșală. Anume la hotărîrea Sfântului Sinod în cauză taxelor de apel, arătându-se taxa acestora în suma de 100 una sută Lei. De fapt taxa este — conform hotărîrii Sfântului Sinod — de 1000 unamie Lei și deci așa are a se completa și înțelege!

Mulțumită publică. Epitropia parohială dela sfânta Biserică din Maidan aduce mulțumiri călduroase P. St. Domn Dr. Pavel Liuba avocat în Oravița și familiei D-Sale, pentru darul prețios făcut sf. Biserici, dăruind ca și altă dată un chivot, apoi cărți bisericești pentru strană, de astădată un potir de argint sculptat de mare preț, de care sfânta Biserică a avut trebuință.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească fapta aceasta nobilă izvorâtă din adevărat simț creștinesc și dragoste către maica biserică în care a fost botezat și crescut!

Soc. română de cântări și muzică din Caransebeș — își va ținea

ADUNAREA GENERALĂ

Duminecă în 15 Ianuarie 1933, în sala Societății (din curtea Academiei Teologice) la ora 4 p. m.

Onorați membrii sunt invitați să ia parte la această adunare.

COMITETUL.

Conspectul

„Manualele de religie pentru învățământul primar“ publicat în „Biserica ortodoxă română“ Revista Sfântului Sinod, are în locul prim:

Cărțile de Religione

de Dr. P. Barbu și Pr. P. Bizerea

Pentru

1. Școalele de copii mici și clasa I a școalei primare . . . . . Lei 10.—
2. Clasele II și III ale școalei primare „ 10.—
3. Clasa IV a școalei primare . . . . . „ 10.—
4. Clasele V, VI, și VII ale școalei primare . . . . . „ 15.—

Editate de **Librăria Diecezană, Caransebeș.**

Aducem la cunoștința On. public cetitor, că

Calendarul Românilui

Pe anul **1933** anul al XLV-lea

a apărut și se află de
vânzare la Librăria noastră
Diecezană pentru prețul de 20 Lei.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

În fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul bisericii noastre dreptmăritoare.

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„Librăria Diecezană“ Caransebeș
cu grosul și cu bucată.